

Forslag til forespørgselsdebat om, hvorledes reglerne for alderspensionister kan ændres, således, at flere ældre som modtager alderspension kan arbejde.

(Medlem af Inatsisartut Niels Thomsen, Demokraterne)

Svarnotat

(Medlem af Naalakkersuisut for Sociale Anliggender)

Tak til medlem af Inatsisartut Niels Thomsen for en relevant forespørgsel vedr. ændring af reglerne for alderspensionister, så flere ældre med alderspension kan arbejde.

Der bliver flere ældre i fremtiden samtidig med, at der bliver færre i den arbejdsdygtige alder. Forslagsstilleren ser de ældre som en uudnyttet ressource, samfundet bør benytte sig af, hvorfor tilbagetrækningsalderen bør diskuteres. Naalakkersuisut er enige i, at de ældre besidder ressourcer som arbejdsmæssigt kan og bør udnyttes bedre i fremtiden.

Ud fra en vurdering af, at Grønland fremover fortsat vil have et stort behov for arbejdskraft, vil det derfor være hensigtsmæssigt at øge incitamentet for en fastholdelse af den arbejdsduelige arbejdskraft, så længe som muligt på arbejdsmarkedet. Det bør vurderes, om der kan blive behov for økonomiske incitamenter, der kan sikre, at flere får en gradvis tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet for derigennem at øge udbuddet af arbejdskraft. Der skal i denne sammenhæng blandt andet ses på lovgivningen om alderspension.

Forslagsstilleren kommer ind på, at alderspensionen bør være uafhængig af egen og eller ægtefælles indkomst og udbetales til alle, når de opnår aldersgrænsen for alderspension. Dette vil bevirke, at alle skal have udbetalt den fulde alderspension.

Jeg skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at i dag er en alderspensionist allerede sikret en vis pension, da en alderspensionist, der ikke selv har en personlig indtægt, altid være berettiget til at få udbetalt 50 % af det højeste grundbeløb for en enlig pensionist, uanset ægtefællens eller samleverens skattepligtige indkomst.

Naalakkersuisut skal endvidere gøre opmærksom på, at sociallovgivningen generelt bygger på et grundprincip om, at alle borgere har en forsørgelsespligt over for sig selv og deres familie, – den gensidige forsørgelsespligt. Den gensidige forsørgelsespligt betyder, at vi alle har et ansvar for vores nærmeste.

Spørgsmålet er, om tiden er inde til at ophæve den gensidige forsørgelsespligt som et bærende princip, - også med udgangspunkt i den økonomi, som vi har på nuværende tidspunkt. For Landskassen vil det fremlagte forslag bevirke en væsentlig merudgift til pension, på cirka 85 millioner årligt, hvis man regner ud fra de eksisterende pensionstakster.

Planlægningen af fremtidens pensionsordninger skal tage de langsigtede strukturelle udfordringer i betragtning. Samtidig skal der tages udgangspunkt i den grønlandske velfærdsmodel, hvor et højt beskæftigelsesniveau gavner de offentlige finanser, fordi man derved sparer på de sociale udgifter og øger skatteindtægterne.

Samfundsøkonomisk og privatøkonomisk er det vigtigt at tilskynde til, at der sker opsparing til alderdommen i løbet af arbejdslivet, så flere ældre vil kunne blive helt eller delvist selvforsørgende. Selvforsørgelsen kan komme fra arbejdsmarkedspensioner, private pensioner og andre indkomstkilder. En høj grad af pensionsopsparing og dermed et øget grundlag for selvforsørgelse i alderdommen vil aflaste de offentlige udgifter til alderspension.

Der er dog vigtigt at gøre sig overvejelser om, hvilke udgangspunkter der kan være for en fremtidig offentlig alderspensionsordning. Skatte- og Velfærdskommissionen har blandt andet til opgave at se på, hvorledes vores velfærdssystem i fremtiden kan udformes, ikke mindst set i lyset af, at der i fremtiden vil være væsentligt flere ældre.

Det overordnede formål med dette forslag til forespørgselsdebat er at diskutere, hvorledes ældre med arbejdsevne kan fastholdes på arbejdsmarkedet så længe som muligt. Naalakkersuisut ser frem til en inspirerende debat herom i Inatsisartut, også fordi den følger op på den tidligere debat her på forårssamlingen.